

۲۰۱۲/۰۸/۰۹

جليل غنى

رسالت ژورنالیستها

بخش سوم

در دو بخش گذشته نگاه کوتاهی بر نقش رسانه های همگانی در شکل بندی افکار عامه و سیاستهای حکومتها و سهم ژورنالیستان و بر نامه سازان و گردانندگان رسانه های همگانی انداخته شد. همچنان یک تعداد اصولی را که میتواند اعتبار یک رسانه را تضمین کند و باور مندی بینندگان، خوانندگان و شنوندگان را باعث شود بر شمردیم که یگانه اصول نیست ولی اساساتی را برای یک گزارش و یا نگارش ژورنالیستیک می گذارد.

در جوامع دیموکراتیک که آزادی مطبوعات و نظریات در قوانین دیموکراتیک حاکم بر این جوامع تضمین گردیده، حدود، حقوق و مکلفیت های ژورنالیستان و نویسندگان و بر نامه سازان هم متکی بر اصول دیموکراتیک و با در نظر داشت موازین و اصول آزادی عقیده و بیان نیز تعریف و تشریح گردیده است و بر مبنای همین حقوق و مکلفیت ها بوده که از لجام گسیختگی و نشرات غیر مسئولانه درین جوامع جلو گیری شده است.

درین جوامع دانشمندان و ژورنالیستان در پی تدوین اصولی گردیده اند که این مکلفیت های ژورنالیستان را تعریف و توضیح میدارد. در تدوین چنین اصولی نظرپرسی ها و تحقیقات گسترده بعمل آمده است تا اتفاق نظر در باره خطوط اساسی و یا اصولی بدست آید که بنام اصول ژورنالیزم مسمی شده است.

در سال ۱۹۷۹ سازمانی بنام « پروژه برتری در ژورنالیزم » که یک کمیته مرکب از ژورنالیستهای نگران این مسلک است یک مفاهمه و نظرپرسی ملی را در بین باشندگان و دست اندرکاران نشرات براه انداختند تا اصولی را تشخیص و روشن سازند که زیر بنای ژورنالیزم خوانده شده است. بعد از چهار سال تحقیق و تدقیق بشمول دایر کردن بیست مجمع همگانی برای ابراز نظر ها در ایالات متحده، قرائتی از تاریخ ژورنالیزم، سروی ملی از ژورنالیستها و یک سلسله اقدامات مرتبط دیگر، این گروه سندی را زیر نام « بیانیه اهداف مشترک » انتشار داد که نه (۹) اصل را تشخیص میدارد. این نه (۹) اصل اساسی را برای « عناصر ژورنالیزم » تشکیل داد، کتابی که آمر « پروژه برتری در ژورنالیزم »، نام روزنفل، و رئیس کمیته ژورنالیستهای نگران و مشاور عالی رتبه پروژه برتری در ژورنالیزم، بل کواچ، تالیف نمودند.

این بیانی مختصر ولی بسیار پر محتواست. این بیانیه در سه پارا گراف کوتاه نگاشته شده نه در سه صفحه.

نخست متن این بیانیه:

پس از بررسی گسترده توسط ژورنالیستان در باره خصوصیت و نوعیت ژورنالیزم در پایان قرن بیستم، ما این تفاهم مشترک را، که کار ما را تعریف میکند، پیشنهاد میکنیم. هدف اصلی ژورنالیزم تهیه اطلاعات درست و قابل اعتبار و مؤثق به مردمی است که در فعالیتها و کار های شان در یک جامعه آزاد نیاز دارند.

این هدف در بر گیرنده هزاران نقشی است که در تعریف جامعه، ایجاد زبان مشترک و دانش مشترک کمک میکند، اهداف یک جامعه، قهرمانان و شرارت پیشگان را مشخص میسازد و مردم را به فراتر رفتن از از حالت از خود راضی بودن تشویق میکند. این هدف همچنان شامل سائر مکلفیت ها نیز میگردد مثل سرگرم نمودن دیگران، ناظر بودن اوضاع و صدای بی صدا ها بودن.

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دليکنې دليکنيزې ښې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خیر و لولئ

ژورنالیستها با گذشت زمان نه (۹) اصل هسته ای را انکشاف دادند که این وجیهه و وظیفه را بر آورده میسازد. این اصول مرکب از آنچه که ممکن است بحیث تئوری و نظر ژورنالیزم توضیح شود، میباشند.

قبل از آنکه به ترجمه دقیق این اصول پرداخته شود نظر گذرانی بر این بیانیه مختصر می اندازیم. برآنچه درین بیانیه تأکید شده است « تهیه اطلاعات درست و قابل اعتبار و مؤثق به باشندگان » است. در کشور های دیموکراتیک و معتقد به آزادی بیان و عقیده که یکی از اصول گنجانیده شده در اعلامیه جهانی حقوق بشر است و در بخش اول این سلسله بر آن تأملی داشتیم، جریان اطلاعات آزاد و مؤثق و قابل اعتبار از نیاز مندی های مبرم همان جوامع مشخص گردیده است و دسترسی به اطلاعات در قوانینی رسانه ها تضمین شده است.

تنها محلی که در جوامع دیموکراتیک محدودیتی در دسترسی به اطلاعات دیده میشود مسایلی است که منافع ملی و امنیتی را صدمه بزند. تشخیص چنین مواردی توسط مراجعی بعمل می آید که اطلاعات را بدسترس خبرنگاران میگذارند و مرتکبین چنین عملی تحت پیگرد قانونی قرار میگیرند. در سالی که گذشت موضوع افشاگری های ویکی لیست یکی از افتضاحات عمده کار ژورنالیستیک در جهان بوده است و مرتکبین آن هم اکنون تحت پیگرد قانونی قرار دارند. این رسانه انترنیتی کیبل ها و پیامهای الکترونیکی را که در باره جنگ عراق و افغانستان مخابره شده بود و آنرا از طریق یک افسر پائین رتبه ایالات متحده بدست آورد، نشر نمود که موجب سر و صدا های زیاد در جهان مخصوصاً در ایالات متحده و اروپا در مجموع گردید. این رسانه انتر نیتی همچنان گوش دادن مامورین برتانوی را به مکالمات تلفونی آسیب دیدگان حملات دهشت افگانه نهم سپتمبر ۲۰۰۱ بر دو عمارت آسمان خراش مرکز تجارت جهان در نیویارک و وزارت دفاع ایالات متحده نشر نمود که تحقیقات گسترده در بر تانیه درین مورد هنوز هم جریان دارد.

متصدی این وب سایت در برتاینه، استرالیا مقر اصلی او، و امریکا هم تحت تعقیب است و تا کنون هیچ کشوری پناهندگی او را برای اینکه بتواند از این پیگرد ها فرار نماید نپذیرفته است.

این مختصر فقط برای آن تذکر داده شد تا در مورد تشخیص صدمات بر منافع ملی و امور امنیتی توضیح مختصری داده شده باشد.

این محدودیتها به معنی سانسور و تخطی از آزادی مطبوعات نیست بلکه نشر چنین مطالبی و هر مطلب دیگری که بحیث اطلاعات محرمانه تشخیص گردد و از دسترسی عامه محفوظ باشد، مغایر موازین بین المللی و قوانین هر مملکتی است.

در این بیانیه مختصر همچنان نکته دیگری که جلب توجه میکند « معرفی قهرمانان و شرارت پیشگان » جامعه و « تشویق مردم به فراتر رفتن از حالت از خود راضی بودن » است. قهرمان سازی و یا هم ترور شخصیت ها یکی از خصوصیات جوامع عقب مانده است زیرا با پائین بودن سطح دانش و آگاهی عامه از یکطرف، استفاده جوئی ها و سود جوئی های رسانه ها از جانب دیگر، عدم موجودیت قوانین مشخص و مترقی مطبوعات و عدم پیروی از اصول مترقی ژورنالیزم و نشرات غیر مسئولانه؛ سبب میشود که واقعیت ها آنطوریکه شایسته و بایسته است گفته نشود و حقایق به نحوی که باید افشا نشود، نشر نشود و ژورنالیست هم یا تحت قوانین سانسور رسمی قرار دارد و یا هم با هراس از قدرتمندان غیر مسئول، با خود سانسوری جرأت افشای حقایق را نیابد و در نتیجه نه اینکه شرارت پیشگان معرفی نخواهند شد بلکه در بسیاری موارد از آنها قهرمانان بینظیر هم ساخته شود. مثالهای زیادی از این قبیل در هر گوشه و اطراف و اکناف جهان دیده میشود.

در بخش چهارم نه (۹) اصلی را که پروژه بر تری در ژورنالیزم پیشنهاد میکند به علاقمندان تقدیم خواهم داشت.

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنالین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لوی

د پانوی شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلینکې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ